

ՀԵՆՐԻԿ ՍԱՐԿԱՎԱԳ

ՄԵՐ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴՆԵՐԸ

Մյս տարի Վեհափառ Հայրապետի ցանկությամբ, որոշվել էր մեզ՝ Մայր Աթոռի 8 սարկավազներիս ուղարկել Կոմիտսի մեր եկեղեցական թեմերը՝ տարեկերջի լաբված քննություններից հետո հանգստանալու և կազդուրվելու համար:

Ինձ և Մարգիս սարկավազին միճակված էր գնալ Բաքվի հայոց թեմը: Մենք շատ ուրախ էինք և անհամբեր սպասում էինք մեկնելուն: Հուլիսի 19-ին գնացքով դուրս գալով Երևանից, 21-ի վաղ լուսարացին հասանք Բաքու:

Կայարանում մեզ դիմավորելու եկել էին եկեղեցական խորհրդի երկու անդամներ, որոնց ուղեկցությամբ գնացինք հայոց եկեղեցին, ապա՝ մեզ համար նախօրոք պատրաստված սենյակը:

Բաքվի համայնքը մեզ ընդունեց շատ սիրալիր: Աղոթեցանի հայոց թեմի առաջնորդական փոխանորդ տեր Վարդգեսը, որին մենք նախապես ճանաչում էինք, մեզ ծանոթացրեց քաղաքի բաժանանների և տիրացունների հետ: Մենք միշտ մասնակցում էինք եկեղեցական արարողություններին: Հավատացյալները ամեն օր շրջապատում էին մեզ սիրով, գուրգուրանքով և օրհնում: Հաջորդ կիրակի օրը Ս. Աստվածածնի

Վերափոխման տոնն էր: Եկեղեցին լիվիցուն էր հավատացյալներով: Այդ օրը վերաբերում անողը Մարգիս սարկավազն էր, իսկ բովանդակիրը՝ ես: Վերնատնից երգում էր քառածայն երգեցիկ խումբը: Պատարագը չվերջացած, ժամարար տեր Վարդգեսը քահանան քարոզեց օրվա տոնի նշանակության մասին: Նա մանրամասն կառնդ առավ Վարդավառի սկզբնավորության ու նշանակության, Գրիգոր Լուսավորչի գործունեության, 4-րդ դարում մեր եկեղեցու միճակի և հեթանոսական մնացորդների դեմ մղած նրա պայքարի մասին:

Մեր սիրելի Հայրապետը Ս. Էջմիածնից մեզ հյուր է ուղարկել երկու ճեմարանավարտ սարկավազների. դրանք այս երիտասարդներն են, — ասաց նա՝ մատնացույց անելով մեզ, — որոնք մտել են հոգևոր ասպարեզը՝ ծառայելու մեր եկեղեցուն և հայ ժողովրդին: Վեհափառը սրանց ուղարկել է այստեղ՝ տեսնելու և ծանոթանալու մեզ հետ և Ձեզ մխիթարելու: Էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանը այսպիսի կրթված ու անձնավոր եկեղեցական գործիչներ է պատրաստում: Մեր բարոյական պարտքն է շարունակել մեր նվիրատվությունը Էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանի օգտին, և աղոթել Մայր Աթոռի հարատևության, ծերունազարդ Հայրապետի քաջատոգրության և արևշատության համար, ո-

րի իմաստուն ղեկավարության շնորհիվ օրավուր պայծառանում է մեր Եկեղեցին»:

Այդ քարոզը մեծ տպավորություն թողեց ներկա եղողների վրա: Նման քարոզներ առաջնորդական փոխանորդի բերանից հավատացյալները լսել են հաճախ և հոգեպես մխիթարվել: Իր շնորհալի աշխատանքի համար է, որ Վեհափառ Հայրապետը շնորհել է նրան վերջերս վարդապետական լանջախաչ:

Հաջորդ օրերին մոտից ծանոթացանք Բաքվի հիշարժան վայրերի հետ՝ թատրոնների, թանգարանների, ցուցահանդեսների, զբոսարանների, պատկերասրահների, հնագիտական վայրերի և այլն: Որպես սովետական քաղաքացի, մենք սրտի անհուն ուրախությամբ դիտում էինք եղբայրական Ադրբեջանի վիթխարի հաջողությունները՝ արդյունաբերության, կուլտուրայի, արվեստի, դիտության և այլ ասպարեզներում:

Օգոստոսի 9-ին տեր Վարդգեսի խորհրդով այցելեցինք նաև Կիրովաբադի հայ հավատացյալ համայնքին: Առաջին իսկ հայացքից մեզ հիացրեց Կիրովաբադի հրաշագեղ բնությունը: Փոքրիկ, բայց գեղեցիկ քաղաքը աչքի էր ընկնում իր հարուստ բուսականությամբ, սառնորակ ջրերով ու զով օդով: Այս քաղաքը ևս սիրելի ու հարազատ դարձավ մեզ, երբ ծանոթացանք ազնիվ սիրտ ունեցող Կիրովաբադի հյուրասեր ժողովրդի հետ: Մեր նկատմամբ ամենուրեք ցուցաբերում էին սեր, խանդավառում մեզ, երկար կյանք մաղթում Վեհափառ Հայրապետին և անսասանություն՝ Ս. Էջմիածնի:

Կիրովաբադի եկեղեցին շինված է Գեորգ Դ. Մեծագործ կաթողիկոսի օրոք: Եկեղեցու ներսը լուսավոր է ու մաքուր: Տեղի քահանաների, եկեղեցական խորհրդի, հատկապես խորհրդի նախագահ Ս. Մելիք-Ստեփանյանի ջանքերի շնորհիվ, եկեղեցին պահվում է բարեկարգ վիճակում: Վերականգնվել է եկեղեցու նախկին պարիսպը, որի ներսը բուրումնալից ծաղկանոց է, մեջը՝ սառնորակ աղբյուր:

Կիրովաբադն ևս բավականի զարգացած քաղաք է. նախկին հին կավապատ շենքերն իրենց տեղը գիտե՝ են քարե ռադիոհառկ շենքերին: Քաղաքում կան ադրբեջանական, ռուսական, հայկական մի շարք թերի միջնակարգ և միջնակարգ դպրոցներ և ադրբեջանական տեխնիկոմներ և ինստիտուտներ: Ժողովուրդը բարեկեցիկ վիճակ ունի:

Կիրովաբադում, համեմատաբար, մենք մնացինք ավելի երկար: Տեր Վարդգեսը մի քանի անգամ քարոզ ասաց ի մխիթարություն հավատացյալ ժողովրդին: Վերադարձին մեզ ուղեկցում էին բաղմաթիվ հավատացյալներ: Նորից վերադարձանք Բաքու: Օգոստոսի 31-ին տեր Վարդգեսը քարոզի ժամանակ հայտնեց մեր վերադարձի մասին. «Միրելի ժողովուրդ, — ասաց նա, — այսօր մեր սիրելի սարկավազները գնալու են այստեղից: Նրանք խնդրեցին ինձ՝ հայտնել ձեզ սրտագին շնորհակալություններ: Նրանք դո՛հ են ձեզանից և մեր համայնքից՝ իրենց հանդիս ցուցաբերած բարի ու ազնիվ վերադարձումների համար: Մաղթենք նրանց բարի ճանապարհ և հաջողություն իրենց ուսման ասպարիզում:

Միրալի ղոջերթներով մեզ ճանապարհորդեցին: Մեծ տպավորություն թողեցին մեզ վրա եղբայրական Ադրբեջանի գեղեցիկ մայրաքաղաքը՝ արդյունաշատ Բաքուն և չքնաղ Կիրովաբադը:

Այս ամառային արձակուրդները մեզ համար ունեցան մեծ նշանակություն. մենք առիթ ունեցանք մոտիկից ծանոթանալու հեռավոր թեմերից մեկի հավատացյալ ժողովրդի հետ և տեսնելու, թե նա սիրո որակիս՝ ամուր թեկերով է կապված իր սրբություն սրբոց Ս. Էջմիածնի հետ և որքան հարգում է ու սիրում իր եկեղեցու մշակներին:

Այս հանգամանքը հոգեկան մեծ մխիթարություն է պատճառում մեզ և բարձրացնում մեր աշխատանքի խանդավառությունը:

Օգոստոսի վերջերը ամառային արձակուրդներից վերադարձան նաև մյուս սարկավազները, որոնցից Քաջիկը, Փայլակն ու Տիգրանը Թբիլիսիումն էին, Անդրանիկն ու Գուրգենը՝ Ռոստովում, Իգնատիոսը՝ Արզնի առողջարանում, իսկ Ռուբիկն ու Մովսեսը մնացել էին Էջմիածնում: Վերադարձողները տրախ էին ու երջանիկ: Նրանք իրենց հետ բերել էին անմոռանալի հիշողություններ, հայ հավատացյալ համայնքների բուռն սերն ու համակրանքը, անթիվ օրհնություններն ու մաղթանքները Ս. Էջմիածնի և Մայր Աթոռ հաստատության ու հարատևության, Նորին Գահակայի՝ Սրբազնագուլյն Կաթողիկոսի առկա տության համար:

